

Hírlevél 2014/8.

- **10 ÉVES A DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ**
- **ÚJ EURÓPAI UNIÓS DROGPOLITIKAI TÉMÁJÚ PÁLYÁZAT**
- **POPULÁCIÓS VIZSGÁLATOK SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓJA – BESZÁMOLÓ**
- **FÓKUSZBAN A SZERHASZNÁLAT NEMEK KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉGE**
- **A SZERHASZNÁLAT BENTLAKÁSOS KEZELÉSI MÓDJAI EURÓPÁBAN – AZ EMCDDA ÚJ KIADVÁNYA**
- **ESPAD HATÁSTANULMÁNY – AZ EMCDDA ÚJ KIADVÁNYA**
- **UPSZ! – AUGUSZTUSI AKTUALITÁSOK**
- **NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ**

10 ÉVES A NEMZETI DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ

A Nemzeti Drog Fókuszpont fennállása 10. évének alkalmából felkértünk hazai szakembereket, mondják el véleményüket, személyes tapasztalataikat a drogmonitorozás helyzetéről, annak alakulásáról és az irodánk munkájáról.

10 éves a Nemzeti Drog Fókuszpont Magyarországon. A számok különös és veszélyes dolgok. Lehet őket magyarázni, lehet őket interpretálni, lehet hivatkozni rájuk, érvelni velük és más számokat felhozni ellenük. Ki-ki a maga szakmai háttere, céljai és elkötelezettsége szerint próbálja meg őket használni és felhasználni.

Az adatok gyűjtése nemkülönben bonyolult mesterség. A valóságot kell leképezni számokkal, ehhez adatszolgáltatási és adatgyűjtési rendszereket létrehozni és működtetni, szükségképpen leegyszerűsítő definíciók közé szorítani bonyolult jelenségeket. Egy olyan mesterség, amely különös és veszélyes dolgokat – számokat, adatokat, információkat – állít elő.

Különösen igaz ez akkor, ha a számok, adatok, információk egy vitatott, érzelmeket és indulatokat kiváltó, az egyes emberek világméretű mélyére ásó jelenségről, a kábítószer-problémáról szólnak. A tudatosságról és a tudat elvesztéséről, kockázatról, egészségről és betegségről, szabadságról és fogságról közvetlenül és a szó átvitt értelmében is.

Nehéz jól csinálni és a siker nem adja magát könnyen. A Nemzeti Drog Fókuszpont 10 éve dolgozik Magyarországon és a siker neki sem nem adta magát könnyen. Minden indulás nehéz és minden új akadályokba ütközik. Magát a sikert sem könnyű mérni. Mérhethetnék kiadványok oldalszámaiban, elkészült és jóváhagyott jelentések darabszámában, rendezvények résztvevőinek számában, elvégzett kutatások, adatgyűjtések jelentéseivel. Lehet és kell is mérni a sikert ebben, és a Fókuszpont jól teljesített. Elkészültek a jelentések, megjelentek a kiadványok, a rendezvényeken mindig voltak érdeklődők szép számmal, és némelyik után a szakmai viták hőfoka is elérte, sőt meghaladta a szokásos üzemi hőmérsékletet.

Mégis, a sikert én mással is mérném. Azzal, hogy a Fókuszpont mindenkivel képes volt szakmai beszélő viszonyban maradni, azzal, hogy voltak és vannak olyan stabil pontok – és nemcsak a magyar, hanem az uniós tagállamok és a teljes Uniós kábítószerügyi rendszereiben –, amelyek mindenki számára többé-kevésbé ugyanazt jelentik, azzal, hogy a viták nemcsak indulatokról és pillanatnyi érdekekről szólnak, hanem számokról, adatokról.

Őszintén örülök, hogy kívülről, de részese lehettem a Nemzeti Drog Fókuszpont elmúlt 10 évének, hogy a kezelési és halálozási adatgyűjtés a Fókuszpont munkájának – és talán sikereinek is – részévé vált, hogy voltak egyetértéseink és építő vitáink.

További jó munkát, és még nagyon sok konkrét, kézzelfogható és még több elvont, transzcendens sikert kívánok a Fókuszpontnak!

Dr. Koós Tamás

főmunkatárs

Országos Addiktológiai Centrum ■

ÚJ EURÓPAI UNIÓS DROGPOLITIKAI TÉMÁJÚ PÁLYÁZAT

Az Európai Bizottság Jogérvényesülés Főigazgatósága (DG Justice) kiírta az új, drogpolitikai kezdeményezéseket támogató pályázatát. A pályázatban európai uniós tagországok közötti nemzetközi együttműködésben megvalósuló programokat támogatnak, amelyek nem kizárólag a pályázó ország, hanem az Európai Unió egészére nézve hasznosak. A specifikus célok, illetve támogatható tevékenységek ebben a pályázati körben a következők:

- **Új pszichoaktív anyagok:** Az EU szabályozás támogatása az új pszichoaktív anyagok beazonosításával, értékelésével, az ilyen anyagok gyors terjedésének hatékony megakadályozása az ártalmas szerek hozzáférhetőségének korlátozásával, az ilyen anyagok elterjedtségének, illetve a használat mintázatainak monitorozásával, valamint a prevencióhoz kapcsolódó bevált gyakorlatok megosztásával.
- **Rehabilitáció:** A visszaesés megelőzéséhez kapcsolódó innovatív megközelítések, valamint a (hosszú ideje) szerhasználók reintegrációjára és rehabilitációjára vonatkozó gyakorlatok kidolgozása és megosztása, beleértve a börtönből szabadulókat és ehhez kapcsolódva a kényszerítő büntetések alternatíváinak feltárását is.
- **Bevált gyakorlatok:** Szerhasználathoz kapcsolódó szolgáltatásokban érintett állami szervek, hatóságok és a civil társadalom közötti együttműködést (helyi és regionális szinten) elősegítő bevált gyakorlatok megosztása, a kereslet- és kínálatcsökkentés tevékenységeinek összekapcsolását biztosító tevékenységek, amelyek képesek a prevenciós, ártalomcsökkentő és bűnüldözési tevékenységek hatékonyságát javítani annak érdekében, hogy a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények megelőzhetőek legyenek illetve az előfordulásuk csökkenjen.
- **Civil társadalom:** A civil társadalom bevonásának támogatása az EU Drog Stratégia 2013-2020 céljainak, valamint a kapcsolódó, 2013-2016-ra vonatkozó cselekvési tervének egyes specifikus tevékenységének megvalósításába, fókuszálva arra, hogy ezek csökkentsék az illegális szerek egyénre és társadalomra ható káros következményeit.

A pályázat beadási határideje 2014. november 5. (12:00 óra), **a kiírás részletei itt érhetők el** angol nyelven.

POPULÁCIÓS VIZSGÁLATOK SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓJA

BESZÁMOLÓ

A Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontjában (EMCDDA) június 17-18. között zajlott az évente megrendezett szakértői találkozó, amelyen az egyes tagországokban a populációs vizsgálatok kulcsindikátorért felelős munkatársak vettek részt.

A találkozó első témája az ESPAD (European School Survey Project on Alcohol and other Drugs, Európai iskolavizsgálat a fiatalok alkohol- és egyéb drogfogyasztási szokásairól) vizsgálat volt, amelynek 2015-ben lesz a következő adatfelvétele. Björn Hibell (az ESPAD vizsgálatok vezetője) előadásában elmondta, hogy 2015-ben már 40 ország részvételével fog zajlani a felmérés, megközelítőleg 110.000 tanuló megkérdezésével. Lesznek új kérdések is az internetes játékokra, illetve a szerencsejátékokra vonatkozóan, valamint az új pszichoaktív szerekkel, a vízipipákkal és elektromos cigarettákkal kapcsolatban is. A következő időkben a számítógéppel támogatott adatfelvétel bevezetése lesz az egyik legfontosabb módszertani probléma, ugyanis a papíralapú kérdőívhez képest validálni kell az így kapott eredményeket, mert ezek eltérőek lehetnek – akár országonként különböző mértékben. Mivel az ESPAD egyik legnagyobb előnye az összehasonlíthatóság, a számítógépes adatfelvételt csak néhány országban, szigorú szabályok szerint kezdik el majd bevezetni.

A találkozón beszámoltak a legújabb, felnőtt populáció szerhasználatát feltérképező nemzeti vizsgálatokról (tavalyi évben Dániában, Szlovéniában, Olaszországban és Svédországban volt ilyen felmérés), és egy panel-beszélgetés keretében néhány ország (Egyesült Királyság, Spanyolország, Csehország, Franciaország, Lengyelország, Finnország, Dánia) a kannabisz használaton keresztül bemutatta, hogy a kérdőíves felmérések eredményeit, illetve egyéb vizsgálatokból származó információkat hogyan lehet felhasználni az aktuális trendek megértéséhez. Érdekességként röviden kiemelve, az angol szakértő bemutatta, hogy a kannabisz kapcsán nőtt a kezelési igény az elmúlt években, annak ellenére, hogy 2001 óta folyamatosan csökkent a kannabisz életprevalenciája az országban (2001:10.9%, 2012:6.4%), ráadásul férfiaknál és nőknél egyaránt. Egy attitűdökét vizsgáló felmérés (British Social Attitudes) eredményeit felhasználva ugyanakkor meg tudták magyarázni a trendet: a kannabisz fogyasztását kockázatosnak gondolók aránya növekedett az elmúlt években, azaz nem a probléma növekedése, hanem a kockázatok szélesebb körű ismerete okozta a kezelési igényben mutatkozó növekedést.

Mindezekén túl a megbeszélésen elhangzott, hogy a felnőtt populációra vonatkozó felmérések az európai egészség mutató egyik fontos elemét adják, így nem csupán a szűken vett kábítószer-probléma kapcsán, de egy szélesebb európai perspektívában is fontos ezen vizsgálatok módszertani megalapozottságát, szilárdságát támogatni. Ehhez kapcsolódva a találkozó második napján a populációs vizsgálatokat érintő módszertani fejlesztések és új projektek áttekintése zajlott. Ilyen új, fejlesztés alatt álló elem például az új pszichoaktív szerek témája, az alkohol használat mérése (a kapcsolódó kérdéssor megújítása) és a polidrog-használat. Emellett ide tartozik még a különböző nemzeti felmérésekből származó adatbázisok harmonizálásának problémája, és megvitatták a résztvevők a kábítószerpiac nagyságának becsléséhez kapcsolódó módszertani problémákat, lehetőségeket is.

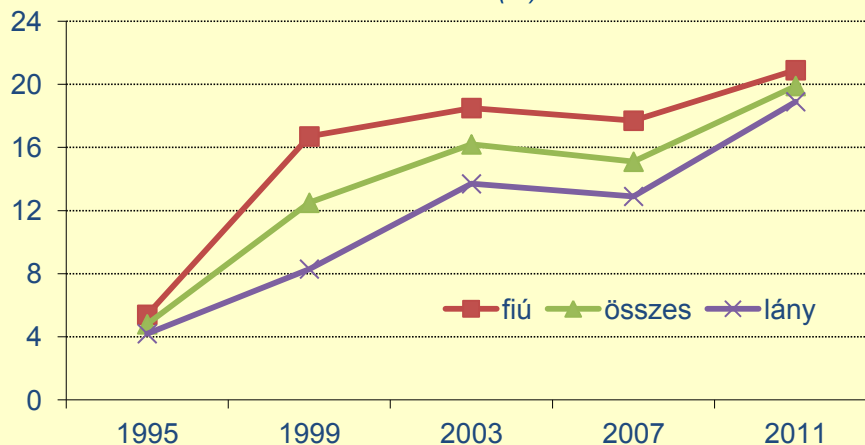
A találkozón elhangzottakról bővebb felvilágosítást ad: Csák Róbert: csak.robert@oek.antsz.hu

FÓKUSZBAN A SZERHASZNÁLAT NEMEK KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉGE

Az iskoláskorúak között a növekedés kezdetben a fiúknál, 1999 és 2003 között pedig a lányoknál volt nagyobb mértékű. A 2011-es adatfelvételnél az összes tiltott szer fogyasztás életprevalencia értéke a fiúknál 3,2 százalék.

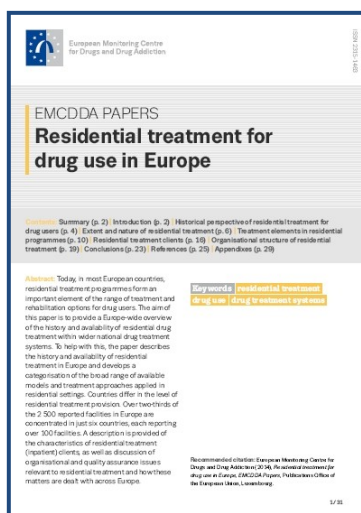
ponttal, a lányoknál pedig 6 százalékponttal nőtt. Az elmúlt évek eredményei alapján a lányok „felzárkóztak” a fiúkhoz, így a szerhasználatban a nemek közötti különbség eltűnni látszik.

A tiltott szerfogyasztás életprevalencia értékének változása a 16 éves diákok körében 1995-2011 között, nemenként (%)

Forrás: Elekes 2012 - NFP Éves Jelentés 2012

A SZERHASZNÁLAT BENTLAKÁSOS KEZELÉSI MÓDJAI EURÓPÁBAN – AZ EMCDDA ÚJ KIADVÁNYA

Bár a szerhasználattal összefüggő problémák kezelésében sokszor megoldás lehet valamilyen közösségi program vagy ambuláns kezelés, a bentlakásos programok keretében nyújtott kezelés, rehabilitáció jelenleg is fontos részét képezi az ellátórendszerben elérhető megoldásoknak. A kiadvány célja, hogy európai áttekintést adjon ennek a kezelés-típusnak a gyökereiről és jelenlegi helyéről a kábítószer probléma nemzeti szintű kezelésében. A történeti áttekintésen túl a kiadványban kísérletet tesznek a nagyon sokféle bentlakásos kezelési forma kategorizálására is, valamint megtalálhatjuk benne az ilyen kezelésben részt vevő kliensek jellemzőinek leírását is. Ezen túl a tanulmányban tárgyalják a kapcsolódó szervezeti és minőségbiztosítási kérdéseket is, és hogy a felmerülő problémákra milyen megoldások léteznek Európában.

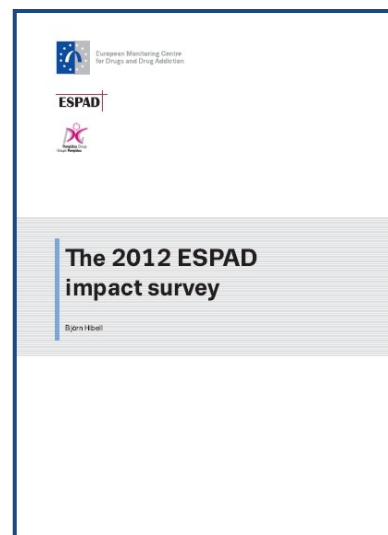
A kiadvány elérhető angol nyelven az [EMCDDA honlapján](#).

ESPAD HATÁSTANULMÁNY – AZ EMCDDA ÚJ KIADVÁNYA

A 2011-es ESPAD jelentés után, 2012-ben elkészült az ESPAD második hatástanulmánya. A kutatás célja az volt, hogy felmérjék, az ESPAD eredményei iránt milyen volt az érdeklődés, mennyiben használták azokat. Az előző hatástanulmány 2003-ban készült, és abban úgy találták, hogy viszonylag nagy hatása volt a korábbi ESPAD vizsgálatoknak, így kérdés volt az is, hogy vajon meg tudta-e közelíteni a 2011-es vizsgálat a korábbi jó eredményeket ezen a téren. A hatástanulmány elkészítésében az ESPAD kutatóin kívül a Pompidou Csoport szakértői és a Fókuszpontok vezetői vettek részt.

Az eredmények azt mutatták, hogy ugyan a média érdeklődése alacsonyabb volt, mint az 1995-ös vagy az 1999-es felmérés esetében, viszont a legutóbbi ESPAD vizsgálat eredményeit a legtöbb részt vevő országban felhasználták nyilvános vitákban és drogpolitikai dokumentumokban.

A részleteket a kiadványban olvashatják, amely elérhető angol nyelven az [EMCDDA honlapján](#).

UPSZ! – AUGUSZTUSI AKTUALITÁSOK

Az Európai Unió tagállamaiban 2014. július 15. és augusztus 15. között megjelent új anyagok:

- az **AB-FUBINACA 2-fluorobenzyl isomer (N-[(1S)-1-(aminocarbonyl)-2-methylpropyl]-1-[(2-fluorophenyl)methyl]-1H-indazole-3-carboxamide)** nevű vegyület, mely azonosításáról Lettország tett bejelentést.
- az **1-(4-chlorophenyl)-2-(methylamino)propan-1-one (4-CMC; 4-chloromethcathinone; clephedrone)** azonosításáról Svédország és Belgium tett bejelentést.

Forrás: A Korai Jelzőrendszer hálózatába a **Tanács 2005/387/IB határozata** alapján érkező bejelentések.

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2014

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
augusztus				
31.	Penington Institute	Túladagolás-megelőzés nemzetközi napja	nemzetközi	Az esemény honlapja
szeptember				
23-26	EMCDDA	Kezelés-ellátás és problémás szerhasználat indikátorok éves szakértői találkozója	Lisszabon, Portugália	Beszámoló októberi hírlevelünkben
29-30	Eurojust	Eurojust stratégiai találkozójának a kábítószer-kereskedelemeiről	Hága, Hollandia	A szervezők honlapja